

Închisorile din regiunea transnistreană – sentințe reale împotriva demnității umane

Situația persoanelor private de libertate în stânga Nistrului și condițiile de detenție ale acestora, în special în timpul pandemiei de COVID-19, nu este un subiect atractiv și nu reprezintă o prioritate, nici pentru societate, nici pentru autorități.

În contextul în care persoanele sunt condamnate de către pretense instanțe locale în lipsa unor garanții procesuale minime și plasate în condiții de detenție inumane și degradante, considerăm că intervenția autorităților constituționale, precum și a organizațiilor internaționale, este imperativă.

Informațiile cu privire la condițiile inumane de detenție în locurile private de libertate sunt confirmate prin mai multe surse alternative:

- a) declarațiile foștilor deținuți;
- b) declarații ale rudelor deținuților;
- c) rapoarte de monitorizare ale organizațiilor locale, naționale sau internaționale;
- d) constatările Curții Europene ale Drepturilor Omului în cauzele ce provin din regiunea transnistreană.

"Când ispășeam pedeapsa în UIN 2, eram 8 persoane în cameră, camera era de 2 pe 5 metri, cu paturi în două nivele, fereastra era foarte mică, nu aveam ventilare... Medicii de la UIN 2 au vrut să-mi amputeze piciorul, doar datorită intervenției mamei mele aceasta nu s-a întâmplat."

Denis Panfilii (fost deținut).

"Administrația închisorii nu oferă medicamente, înafară de două pastile împotriva virusului, din acest motiv deținuții primesc colete cu alimente și medicamente de acasă."

Cunoscut al unei persoane deținute (despre asistența medicală pe timp de pandemie).

Îndemnăm autoritățile Republicii Moldova, reprezentanții formatului de negocieri 5+2:

1. să inspecteze locurile de detenție din regiunea transnistreană;
2. să insiste asupra monitorizării, în continuu, a situației drepturilor omului în această regiune;
3. să informeze opinia publică, organizațiile și instituțiile abilitate despre situația reală.

Pentru mai multe detalii, vă invităm să urmăriți materialul video, marca #PromoLEX, elaborat în contextul Săptămânii Globale Împotriva Torturii.

**Opinia Asociației Promo-LEX:
Revenirea la denumirile de
grade militare în cadrul
Ministerului Afacerilor
Interne este lipsită de**

Logică și utilitate, și poate reprezenta un punct de deturnare a parcursului de reformă a Poliției

Asociația Promo-LEX s-a adresat ieri, 25 martie 2021, Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului cu solicitarea de a examina constatările, concluziile și recomandările cu privire la proiectul de Lege nr. 511 din 10.12.2020, ce prevede revenirea la grade militare în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

În urma analizei proiectului de lege, Promo-LEX consideră că, atribuirea gradelor militare unei structuri de poliție civilă este lipsită de logică și utilitate. Potrivit Codului European de etică a Poliției și memorandumului explicativ, Poliția, în exercitarea atribuțiilor sale trebuie să fie sub responsabilitatea autorităților civile.

Totodată, menționăm că „demilitarizarea” poliției și delimitarea statutului de polițist de cel al altor categorii de funcționari a fost unul dintre obiectivele stabilite în Concepția de reformare a Ministerului Afacerilor Interne. Deși formal aspectul “demilitarizării” a fost soluționat prin acordarea calității de funcționari publici personalului cu statut special din cadrul MAI, totuși, urmau a fi realizate și alte măsuri care să asigure transformarea efectivă, de durată a activității Poliției. Astfel, modelul polițienesc de tip civil presupune înțelegerea și asumarea faptului că ordinea și securitatea reprezintă un serviciu public în beneficiul comunității.

Problematica demilitarizării este menționată în mai multe

documente strategice, inclusiv în Strategia de Dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020. Menționăm că, implementarea acestei strategii a fost posibilă grație suportului generos oferit de partenerii de dezvoltare a Republicii Moldova, în special datorită suportului bugetar pentru reforma Poliției alocat de Uniunea Europeană în valoare de cca. 51 mln. Euro. În condițiile în care autoritățile Republicii Moldova denotă lipsa de consecvență în măsurile promovate în acest domeniu iar utilitatea practică a proiectului de lege votat în prima lectură este una îndoielnică, atragem atenția Parlamentului Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne și Președinției asupra riscului pierderii încrederii partenerilor de dezvoltare și a suportului financiar acordat pentru realizarea reformelor reale în domeniul respectiv.

Complementar argumentelor prezentate mai sus, Asociația Promo-LEX evidențiază că, deși unul din scopurile declarate ale proiectului de lege este eliminarea confuziilor și a incertitudinilor privind gradele speciale, precum și necesitatea corelării acestora cu gradele speciale din alte instituții publice, prin revenirea la vechile denumiri de grade speciale care ar corespunde celor militare, vor fi create, de fapt, și mai multe confuzii și neclarități, în deosebi în raport cu gradele speciale ale subofițerilor. Astfel, considerăm că, confuziile invocate de autorii proiectului de lege sunt o consecință firească a oricărui proces de reformă sau de reorganizare. Respectiv, prin promovarea denumirilor curente ale gradelor speciale aplicate în cadrul MAI și comunicarea activă cu cetățenii despre reforma propriu-zisă și avantajele acesteia ar putea fi soluționată problema invocată de autorii proiectului de lege.

În concluzie, analizând proiectul de lege nr. 511 din 10.12.2020 Asociația Promo-LEX constată că, aprobarea acestuia în lectura a doua ar fi defectuoasă pentru sistemul Ministerului Afacerilor Interne. Promo-LEX recomandă autorilor retragerea proiectului de lege de la examinare, sau după caz,

Parlamentului Republicii Moldova respingerea votării acestuia în lectura a doua. În cazul votării în lectura a II-a a respectivului proiect de lege, recomandăm Președintelui Republicii Moldova, în baza art. 93 alin. (2) Constituția Republicii Moldova să nu promulge legea dată și să o trimită Parlamentului la reexaminare.

Opinia Asociației Promo-LEX poate fi accesată mai jos:

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

**Organizațiile
civile**

**societății
sollicită**

operationalizarea imediată a noului mandat al Consiliului pentru Drepturile Omului în Belarus

Noi, cele 65 de organizații bielorusse și internaționale pentru drepturile omului (subsemnate), salutăm rezoluția adoptată de Consiliul ONU pentru Drepturile Omului, care autorizează Înalțul Comisar să creeze un nou mandat robust de monitorizare și raportare, axat pe elaborarea unui mecanism de responsabilizare pentru încălcările drepturilor omului din Belarus, care au avut loc de la 1 mai 2020. În acest sens, Consiliul și-a demonstrat hotărârea de a trage la răspundere autoritățile din Belarus. Acest mandat are nevoie de acțiuni imediate. Îndemnăm comunitatea internațională să sprijine acest pas critic.

Stabilirea noului mandat al Înalțului Comisar este un răspuns la încălcările grave și tot mai frecvente ale drepturilor omului care au loc în Belarus și care sunt conexe cu alegerile

prezidențiale din august 2020. Mandatul ar trebui să ofere un mecanism internațional complementar și expert proceselor regionale de responsabilizare, care deja sunt în desfășurare. Mai mult, ar trebui să ajute la identificarea celor responsabili de încălcările grave ale drepturilor omului pentru urmărirea penală în viitor.

Odată cu creșterea crizei drepturilor omului din Belarus, acțiunea Consiliului este considerată oportună. Va necesita asistență continuă și urmărire sistematică de către membrii Consiliului pentru Drepturile Omului și de către Biroul Înaltului Comisar. Pentru ca acest nou mandat de răspundere să abordeze în mod semnificativ și substanțial criza drepturilor omului din Belarus, este esențial ca Biroul Înaltului Comisar să primească asistența de care va avea nevoie:

1. Asigurarea finanțării suficiente a acestui nou mandat.
2. Desemnarea experților internaționali credibili, cu suficientă experiență și expertiză, inclusiv în dreptul penal internațional, pentru a examina complet și cuprinzător toate presupusele încălcări ale drepturilor omului comise în Belarus de la 1 mai 2020.
3. Operaționalizarea mandatului cu anchetatori necesari, experți criminaliști, specialiști în probleme de gen și analiști juridici.
4. Oferirea unei ferestre operaționale suficiente pentru mandat.
5. Raportarea imediată și publică către Consiliu cu privire la refuzul de cooperare a autorităților din Belarus în activitatea mandatului de responsabilitate.
6. Angajarea de a furniza copii avansate ale raportului intermediar oral și al raportului scris detaliat către societatea civilă bielorusă, regională și internațională în același mod și în același timp, dar și transmiterea acestuia statelor membre și autorităților din Belarus.

Acesta este un moment important pentru Națiunile Unite. Poporul belarus cere tragerea la răspundere pentru încălcările

drepturilor omului din trecut și prezent. Statele membre și Biroul Înaltului Comisar trebuie să se asigure că acest nou mandat îndeplinește aceste cerințe.

Lista organizațiilor semnatare poate fi accesată [aici](#)

The Statement in English is available [here](#)

DECLARAȚIE PUBLICĂ Refuzul Parlamentului de a o numi pe doamna Viorica PUICA la Curtea Supremă de Justiție contravine legii și subminează eforturile de a edifica o justiție independentă și profesionistă în Republica Moldova

18 martie 2021

La 12 martie 2021, după nouă luni de la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), majoritatea parlamentară a respins numirea doamnei Viorica PUICA la funcția de judecătoare a Curții Supreme de Justiție (CSJ). Respingerea a fost făcută fără ca doamna PUICA să fie audiată de deputați și fără a se invoca vreun motiv anume. Această respingere contravine legii și subminează eforturile de a edifica o justiție independentă și profesionistă în Republica Moldova. Îndemnăm CSM să propună repetat Parlamentului candidatura doamnei Puica pentru funcția de judecătoare a CSJ.

La 9 iunie 2020, CSM [a propus promovarea judecătoarei Viorica PUICA](#) la CSJ. Judecătoarea Puica a fost declarată învingătoare în concursul pentru această funcție, după ce a concurat alături de [cinci contracandidați](#). Decizia CSM de promovare are la bază rezultatele evaluării performanțelor profesionale, a evaluării experienței anterioare în funcția de judecător și a prestației candidaților la interviul în fața membrilor CSM. Doamna PUICA a fost susținută de majoritatea membrilor CSM. Niciun membru al CSM nu a formulat o opinie separată împotriva acestei propuneri.

La [15 iulie 2020](#), Comisia Juridică, numiri și imunități a Parlamentului (Comisia Juridică), cu majoritatea voturilor deputaților Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), a respins propunerea de numire a Judecătoarei PUICA la CSJ. Raportul Comisiei Juridice nu conține vreo motivare, ci doar menționează lipsa numărului necesar de voturi al membrilor Comisiei. Membrii Comisiei nu au audiat judecătoarea, ceea ce era o practică a Comisiei Juridice până acum și nici nu au discutat despre calitățile ei profesionale. Candidatura Vioricăi PUICA a fost propusă pentru a fi discutată în plenul Parlamentului pe 16 și 20 iulie 2020, însă de fiecare dată acest subiect a fost exclus de pe agendă. La 22 iulie 2020, 15 organizații ale societății civile au făcut [un apel public](#) prin care au solicitat Parlamentului să nu încalce legea și să voteze cât mai curând posibil numirea

doamnei Puica în funcția de judecătoare a CSJ.

La 12 martie 2021 (la o distanță de nouă luni de la aprobarea raportului Comisiei Juridice), majoritatea parlamentară PSRM-Pentru Moldova (Partidul Șor) a votat pentru respingerea propunerii de numire a doamnei PUICA în funcția de judecătoare a CSJ. În cadrul ședinței Plenului Parlamentului din 12 martie 2021 ([de la minutul 8:43:24](#)) examinarea candidaturii Vioricăi PUICA s-a rezumat la citirea proiectului de hotărâre și a raportului Comisiei Juridice. Nici de această dată Parlamentul nu a invitat-o pe judecătoare pentru audieri.

Pe agenda ședinței Parlamentului din 12 martie 2021 figura numirea în funcțiile de vicepreședinte a CSJ a doamnei Tamara CHIȘCA-DONEVA (colegiul civil) și Nadejda TOMA (colegiul penal), iar în funcțiile de judecător al CSJ a domnilor Ghenadie PLĂMĂDEALĂ, Nicolae ȘOVA, Anatolie MINCIUNĂ și a doamnelor Oxana ROBU și Viorica PUICA. Toți acești candidați au fost audiați anterior de Comisia Juridică, cu excepția doamnei PUICA. Majoritatea parlamentară a votat numirea doamnei Tamara CHIȘCA-DONEVA. Această numire a trezit mai multe semne de întrebare [în rândul opoziției parlamentare](#), dânsa făcând parte din completul de judecători care a participat la examinarea dosarului „Gemenii”, în urma căruia Republica Moldova a fost obligată să plătească despăgubiri de peste EUR 3,600,000. La fel, a fost votată numirea doamnei Nadejda TOMA. Majoritatea parlamentară a respins numirea domnilor Nicolae ȘOVA și Anatolie MINCIUNĂ, susținând rapoartele negative ale Comisiei Juridice în privința lor. Fără a aduce vreun motiv, numirea doamnei Oxana ROBU și a domnului Ghenadie PLĂMĂDEALĂ în funcția de judecători ai CSJ nu a fost discutată, deși, potrivit agendei, aceasta trebuia să aibă loc până la discutarea subiectului privind numirea doamnei PUICA. Abordarea selectivă de punere la vot a candidaturilor propuse pentru numirile la CSJ trezește mari semne de întrebare, mai ales având în vedere că, de peste un an de zile, plenul CSJ nu se poate convoca din lipsă de

cvorum. În prezent, la CSJ sunt ocupate doar 22 funcții de judecători din totalul celor de 33 care sunt prevăzute de lege.

Potrivit articolului 9 al [Legii cu privire la CSJ](#), Parlamentul poate refuza numirea judecătorilor CSJ doar în cazul depistării unor probe incontestabile de incompatibilitate a candidaților, de încălcare a legislației sau a procedurilor legale de selectare și promovare a lor. Raportul Comisiei Juridice cu privire la doamna PUICA nu include niciunul din aceste motive. Nici în cadrul ședinței plenare, deputații care au votat pentru respingerea candidaturii doamnei PUICA nu au oferit vreo explicație care să argumenteze refuzul. În același timp, astfel de explicații au fost oferite în cazul altor candidați.

Judecătoarea Viorica PUICA se bucură de o reputație ireproșabilă în sistemul judecătoresc și este cunoscută drept o persoană cu o integritate incontestabilă și profesionalism desăvârșit. În 2007, dna Puica a fost desemnată de către CSM drept cel mai bun judecător din Moldova. În 2018, în cadrul [ultimei evaluări profesionale ordinare](#) a judecătorilor, performanțele judecătoarei au fost apreciate cu calificativul „excelent”. Numirea judecătoarei Viorica PUICA la CSJ a fost susținută și de către [Asociația Judecătorilor din Republica Moldova](#), [Asociația judecătorilor Vocea Justiției](#), precum și de către [colectivul judecătorilor Judecătoriei Chișinău \(sediul Centru\)](#).

Respingerea unei asemenea candidate transmite un semnal alarmant judecătorilor onești din Republica Moldova și subminează și mai mult încrederea în existența unei voințe politice veritabile de reformare a sistemului de justiție. Mai mult, Refuzul nemotivat de a promova o judecătoare constituie o interferență a legislativului în independența justiției. Acest proces confirmă încă o dată necesitatea modificării Constituției Republicii Moldova în vederea excluderii competenței Parlamentului de a numi judecătorii CSJ. Această

inițiativă a [fost salutată de Comisia de la Venetia](#), însă cu regret, Parlamentul de două ori a eșuat să adopte această modificare.

Organizațiile semnatare condamnă refuzul Parlamentului de a o promova pe judecătoarea Viorica PUICA la CSJ. Refuzul Parlamentului contravine legii, descurajează judecătorii onești și subminează din rădăcini eforturile de edificarea unei justiții independente și profesioniste în Republica Moldova, constituind o interferență crasă în independența justiției.

Organizațiile semnatare îndeamnă CSM să o propună repetat pe doamna PUICA pentru funcția de judecătoare a CSJ. De asemenea, îndemnăm Parlamentul cu prima ocazie să modifice Constituția prin excluderea Parlamentului din procesul de numire a judecătorilor pentru a spori independența judecătorilor.

Organizațiile semnatare:

1. Asociația Promo-LEX
2. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
3. Institutul de Politici Publice (IPP)
4. Comunitatea „WatchDog.MD”
5. IDIS „Viitorul”
6. Centrul „Acces-info”
7. RCTV Memoria
8. Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)
9. Asociația pentru Politică Externă (APE)
10. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)
11. Amnesty International Moldova (AIM)
12. Fundația Soros Moldova (FSM)
13. CPR Moldova
14. Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT
15. Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC)

Declarația publică în limba română poate fi accesată [aici](#)

Public Statement in English is available [here](#)

Asociația Promo-LEX propune soluții pentru interzicerea metodelor de influențare ilicită a rezultatelor alegerilor

Asociația Promo-LEX a lansat astăzi în cadrul unei conferințe de presă, două documente de politici pe subiecte de actualitate din domeniul electoral prin care propune soluții legale pentru interzicerea metodelor de influențare ilicită a rezultatelor alegerilor:

- *„Utilizarea resurselor administrative în campaniile electorale din Republica Moldova: lipsa reglementării legale explicite și structura fenomenului”*
- *„Lipsa unui mecanism clar de anulare a înregistrării concurenților electorali în cadrul alegerilor prezidențiale în baza prevederilor art. 75 alin. (5) Cod electoral”.*

Astfel, pornind de la problemele cronice care există în Republica Moldova în domeniul electoral, experta Promo-LEX, Mariana Foça, se arată îngrijorată de faptul că fiecare perioadă pre-electorală și scrutin electoral organizat este caracterizat de utilizarea abuzivă a resurselor administrative de către concurenți sau susținătorii acestora.

În rezultat, sunt încălcate principiile fundamentale ale alegerilor libere, corecte și democratice. Și anume, nu sunt asigurate șanse egale de concurență pentru candidați, alegătorii sunt lipsiți de dreptul de a-și forma o opinie obiectivă și informată pentru exprimarea votului, iar delimitarea dintre activitatea statului și a partidelor politice dispare.

În acest sens, în vederea prevenirii și combaterii utilizării abuzive a resurselor administrative în alegeri, Promo-LEX consideră

necesară definirea clară și exhaustivă a resurselor administrative. Interzicerea utilizării abuzive a acestora urmează a fi aplicată nu doar pe durata campaniei electorale, ci trebuie extinsă pentru o perioadă mai îndelungată, cuprinsă între data anunțării oficiale a zilei alegerilor și data validării acestora.

Considerăm necesar a fi majorate sancțiunile contravenționale pentru cazurile de utilizare ilicită a resurselor administrative. De asemenea, trebuie extinsă lista de subiecți pasibili de răspundere care să includă inclusiv persoanele publice și de demnitate publică.

Potrivit Promo-LEX, în cazul deținerii de către președintele statului, președintele parlamentului și a prim-ministrului – a statutului de candidat desemnat oficial în alegeri, este esențială reglementarea explicită a activităților cu implicarea publică a acestora. Urmează să fie delimitate activitățile care pot fi desfășurate în campania electorală, de cele care eventual pot fi calificate ca având un impact electoral.

Cu referință la cel de-al doilea document de politici, experta Mihaela Duca-Anghelici consideră că mecanismul actual prevăzut

de lege pentru anularea înregistrării concurenților electorali este unul incert, iar acțiunile organelor electorale și a instanțelor de judecată în acest proces sunt frecvent lipsite de previzibilitate.

Potrivit expertei, analiza acestui subiect este esențială, deoarece sancțiunea

respectivă poate fi atât un mecanism de restabilire a egalității drepturilor concurenților electorali – în cazul aplicării cu bună credință a acestei sancțiuni, cât și o metodă de influențare ilicită a rezultatelor alegerilor – în cazul aplicării selective și neîntemeiate a acesteia.

Sanctiunea respectivă trebuie să fie utilizată doar ca un mecanism de restabilire a egalității drepturilor concurenților electorali, și de asigurare a libertății de formare a opiniei alegătorilor. În acest scop, atât legiuitorul, CEC cât și instanțele de judecată urmează să depună eforturi pentru ca astfel de sancțiuni să poată fi aplicate proporțional încălcării, într-o procedură clară, transparentă, previzibilă și în timp util.

În acest sens, în vederea asigurării unui mecanism clar de anulare a înregistrării concurenților electorali, Promo-LEX

consideră necesară reglementarea explicită a competențelor organelor electorale și a instanțelor de judecată. De asemenea, urmează să fie stabilită procedura de examinare judiciară a solicitării de aplicare a sancțiunii, alta decât în contenciosul administrativ.

Totodată, considerăm necesară reducerea termenelor de examinare a contestațiilor și sesizărilor privind finanțarea campaniilor electorale, depuse în perioada electorală.

Menționăm că propunerile și recomandările formulate de experții Promo-LEX în cadrul acestor două documente de politici au fost consultate anterior, în cadrul a două ateliere de lucru, cu reprezentanți ai instituțiilor/autorităților publice și experți din domeniul electoral, dar și din alte domenii conexe.

Documentele de politici au fost elaborate de către Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

*Documentul de politici **„Utilizarea resurselor administrative în campaniile electorale din Republica Moldova: lipsa reglementării legale explicite și structura fenomenului”** poate fi accesat [aici](#).*

*Documentul de politici **„Lipsa unui mecanism clar de anulare a înregistrării concurenților electorali în cadrul alegerilor prezidențiale în baza prevederilor art. 75 alin. (5) Cod electoral”** poate fi accesat [aici](#).*

Pentru mai multe informații, contactați: Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX; GSM: 069 26 96 84; E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Cauzele de condamnare a profesorilor turci se află în procedură de apel, avocat

ipn.md

Cinci profesori turci expulzați din Republica Moldova, în septembrie 2018, au fost condamnați în Turcia la închisoare pe termene cuprinse între șapte și 12 ani. În toate cele cinci cazuri, cauzele se află în procedură de apel în instanța din Turcia. După condamnarea Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a emis recent o decizie cu privire la executarea hotărârii Ozdil și alții, prin care le cere

autorităților moldovenești să întreprindă mai multe măsuri de ordin individual, dar și general. Informațiile în acest sens au fost prezentate de către reprezentanții Centrului de Resurse Juridice din Moldova și Asociației Promo-LEX.

Într-o [conferință de presă](#) la [IPN](#), Daniel Goinic, consilier juridic la CRJM, a declarat că, în iunie 2019, CEDO a pronunțat hotărârea sa în cauza Ozdil și alții împotriva Republicii Moldova. Acea cauză se referea la reținerea și expulzarea ilegală a cinci profesori turci de pe teritoriul Republicii Moldova în Turcia. Atunci CEDO a constatat că reclamanții nu au avut acele garanții naționale și internaționale de respectare a drepturilor omului în momentul reținerii și extrădării lor. După pronunțare, apare o altă etapă importantă, și anume executarea hotărârii CEDO. Apare rolul organismului politic al Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, care are scopul de a supraveghea măsurile individuale și generale luate de către autoritățile statului pârâit în vederea prevenirii și curmării violării dreptului omului pe viitor.

Daniel Goinic a menționat că printre măsurile de ordin general, dispuse de Comitet, se numără ajustarea legislației în ceea ce ține de șederea străinilor și procedura de extrădare. Comitetul subliniază inadmisibilitatea unei influențe necorespunzătoare asupra Serviciului de Informații și Securitate. Statul este încurajat să consolideze instituția, fără ca asupra ei să existe interferențe politice. Comitetul a îndemnat SIS să manifeste toleranță zero față de detențiile arbitrare și transferurile extralegale. La fel, statul este chemat să asigure o anchetă efectivă a incidentului din septembrie 2018. Or, Comitetul nu vede în Republica Moldova un mecanism efectiv de supraveghere și responsabilizare a acțiunilor colective ale angajaților serviciilor secrete. Instituția europeană are dubii că procesul care a adus la încălcarea drepturilor reclamanților s-a făcut prin intermediul unei singure persoane.

În luna februarie a anului curent, agentul guvernamental a remis un plan de acțiuni, care prevede o descriere a situației celor cinci cetățeni extrădați, condamnați ulterior în Turcia.

Vadim Vieru, director al programului Drepturile Omului, Promo-LEX, s-a referit la măsurile individuale indicate de Comitetul de miniștri. Structura a luat act de decizia Curții de Apel Chișinău, care a dispus Biroului pentru Migrație și Azil să acorde statutul de refugiat unuia dintre solicitanți, chiar dacă acest lucru s-a întâmplat post-factum. Comitetul a invitat autoritățile să informeze cu privire la rezultatul procedurilor aflate pe rol în legătură cu alți doi solicitanți. De asemenea, Comitetul a invitat autoritățile să obțină de la autoritățile turce mai multe informații detaliate despre starea reclamanților în închisorile din Turcia, precum și informații cu privire la rezultatele procedurilor de apel în dosarele lor penale.

Vadim Vieru, care este și avocatul rudei unuia dintre profesori, spune că soția are o comunicare limitată și că ea nu poate obține informații despre condițiile de detenție sau alte informații relevante. Or, potrivit lui, asupra acestor informații ar putea insista Guvernul.

Comitetul de Miniștri al Consiliului European a mai solicitat ca Guvernul de la Chișinău să prezinte, până în luna septembrie, informații despre evoluțiile din cauza penală în care a fost condamnat fostul director SIS și recursul depus în instanța de apel de către soția unui dintre profesorii turci.

OPINIA Asociației Promo-LEX asupra proiectului Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 6 din 01.03.2021 cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

OPINIA Asociației Promo-LEX

asupra proiectului Hotărârii Parlamentului Republicii
Moldova nr. 6 din 01.03.2021 cu privire la testarea metodelor
alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală

Nr. 109 din 15 martie 2021

Expediat prin poștă electronică

**Comisiei juridice, numiri și imunități
Parlamentul Republicii Moldova**

Autorilor proiectului
deputaților în Parlamentul Republicii Moldova:
Munteanu Igor, Slusari Alexandru, Grigoriu Inga, Macari Stela

Copie: Dlui Dorin CIMIL
Președinte al Comisiei Electorale Centrale
Membrilor Comisiei Electorale Centrale

OPINIA
Asociației Promo-LEX

**asupra proiectului Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova
nr. 6 din 01.03.2021 cu privire la testarea metodelor
alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală**

Asociația Promo-LEX, în temeiul Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, își manifestă interesul față de participarea la procesul de consultare publică a proiectului Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 6 din 01.03.2021 cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova și prin intermediul Opiniei de față își expune constatările, concluziile și recomandările pe subiectul dat.

De principiu, Asociația Promo-LEX susține și apreciază intenția de acordare a împuternicirilor suplimentare Comisiei Electorale Centrale pentru testarea metodelor alternative de vot, iar ulterior implementarea acestora.

Totodată, pe marginea proiectului Hotărârii Parlamentului nr. 6 din 01.03.2021, considerăm că următoarele aspecte necesită a fi examinate în mod suplimentar:

1) Privind categoria și ierarhia Actului normativ prin care Parlamentul acordă împuterniciri Comisiei Electorale

Centrale de a testa metodele alternative de vot.

Conform art. 74 din Constituția RM hotărârile Parlamentului se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți, iar legile organice cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi. Totodată potrivit art. 12 din Legea privind actele normative, hotărârea Parlamentului cu caracter normativ este un act adoptat pentru:

- a. organizarea activității interne a Parlamentului și a structurilor ce intră în componența acestuia;
- b. aprobarea sau modificarea structurii organelor și instituțiilor create de către Parlament, precum și pentru organizarea activității acestora;
- c. reglementarea altor domenii care nu necesită adoptare de legi.**

Dacă pentru implementarea metodelor alternative de vot, nu ar fi necesară derogarea de la prevederile Codului electoral, hotărârea parlamentului ar fi tipul de act potrivit și suficient prin care s-ar acorda atribuții Comisiei Electorale Centrale de testare a metodelor alternative de vot.

Însă în condițiile în care Codul electoral prevede locul exercitării dreptului de vot (art. 9), modul de organizare a votării (art. 57), efectuarea votării (art. 58), procedura de completare a buletinului de vot (art. 59), considerăm că o normă derogatorie de la prevederile respective trebuie să fie instituită în Codul electoral. Aceasta ar trebui să prevadă derogarea cel puțin de la normele indicate, doar în perioada și cu scopul testării metodelor alternative de vot.

Evidențiem că o normă derogatorie de la o lege trebuie să fie instituită printr-o lege cel puțin de același nivel. Articolul 5 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative prevede că în caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, **care se conțin în acte normative de același nivel**, se aplică norma derogatorie. Altfel, o normă

derogatorie aprobată prin Hotărârea Parlamentului nu ar putea fi aplicată dacă norma de la care se derogă este instituită în legea organică.

În plus, dacă CEC va fi împuternicit să testeze spre exemplu, votarea în mai multe zile în cadrul unui scrutin, ar urma să fie prevăzută și derogarea de la art. 8 Cod electoral care prevede că alegerile au loc într-o singură zi, de duminică și de la art. 55 Cod electoral care prevede timpul și locul votării.

În aceeași ordine de idei, la art. 5 din proiect este prevăzută norma care prevede că pot fi exceptate hotărârile elaborate și aprobate de către Comisia Electorală Centrală de la cerințele obligatorii stabilite de Legea 239/2008 și Legea nr. 100/2017, ambele legi fiind organice.

În concluzie, Asociația Promo-LEX susține și apreciază aprobarea unui act normativ pentru testarea metodelor alternative de vot, totuși este de părere că pentru a putea fi aplicate anumite derogări, este necesară aprobarea unei legi organice care vor conține aceste norme derogatorii.

2) Cu privire la conținutul proiectului Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 6 din 01.03.2021 cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală

a. Precizări terminologice privind Metodele alternative de vot. Considerăm că sintagma „metode alternative de vot” necesită a fi definită mai explicit. De exemplu, pot apărea anumite dubii cu privire la calificarea de la art. 1 din proiectul hotărârii a „votării în mai multe zile în cadrul unui scrutin” ca metodă alternativă de vot. Or, procesului în cauză poate fi atribuit, inclusiv, sensul de extindere a perioadei de votare, și nu neapărat a unui mecanism alternativ de vot.

În acest sens, Asociația Promo-LEX propune revizuirea art. 1 în vederea clarificării explicite a conținutului terminologic și a categoriilor de „metode alternative de vot”.

b. Necesitatea limitării în timp a testării metodelor alternative de vot. Articolul 2 din proiectul hotărârii prevede că după stabilirea eficienței metodelor alternative de vot, acestea pot fi testate și în cadrul altor tipuri de scrutin. Totodată art. 8 din proiect prevede că după efectuarea testării, CEC va întocmi un raport și după caz va înainta propuneri de operare a unor modificări în legislația electorală aferentă metodelor alternative de vot.

Prin urmare conchidem ca ar trebui să existe câteva etape:

1. Testarea metodelor alternative de vot în cadrul alegerilor locale noi și referendumurilor de orice tip.
2. Stabilirea eficienței metodelor utilizate
3. După caz, testarea metodelor alternative de vot în cadrul altor tipuri de scrutin (alegeri locale generale, alegeri parlamentare, alegeri prezidențiale).
4. Înaintarea propunerilor de operare a modificărilor în legislația electorală.

Luând în considerare cele menționate, considerăm că trebuie să fie specificat expres perioada maximă în care va avea loc testarea, cine și cum stabilește eficiența metodelor utilizate și perioada în care metodele testate vor fi puse în aplicare ca regulă generală. Aceasta ar asigura previzibilitatea procesului electoral, dar și ar duce la evitarea cazurilor de prelungire neîntemeiată a perioadei de testare, cu obligarea introducerii modificărilor corespunzătoare în cadrul normativ. De exemplu, ar putea fi reglementat că testarea se efectuează cel mult pe parcursul scrutinelor organizate în 2 ani consecutivi/ până la 31.12.2022.

Respectiv, Asociația Promo-LEX recomandă modificarea art. 2 și 8 ale proiectul cu scopul de a asigura previzibilitatea

procesului electoral prin limitarea în timp a etapelor testării metodelor alternative de vot.

c. Clarificarea modului de contestare a actelor CEC care urmează să reglementeze testarea metodelor alternative de vot. La art. 6 din proiect este prevăzut că actele CEC se contestă în termen de 3 zile, la Curtea de Apel Chișinău, fără respectarea procedurii prealabile, fiind aplicabile termenii și condițiile stabilite de Capitolul 12 ale Codului electoral. Menționăm că prevederile Codului Electoral în materie de examinare și soluționare a litigiilor nu a fost ajustate la prevederile Codului administrativ, iar instanțele de judecată aplică cu preponderență prevederile ultimului.

În plus conform Codului electoral, în calitate de subiecți cu drept de contestare, conform Codului electoral sunt concurenții electorali și alegătorii. Astfel, în aceste circumstanțe acțiunea de contestare a actelor respective a CEC, ar putea să fie declarată inadmisibilă, deoarece până la înregistrarea concurentului electoral, acesta nu se poate adresa instanței de judecată, iar alegătorii nu ar putea să demonstreze dreptul său vătămat.

Astfel, Promo-LEX recomandă modificarea art. 6 din proiect în vederea ajustării procedurii de contestare a actelor CEC conform prevederilor Codului Administrativ.

d. Existența incertitudinilor cu privire la gradul de acoperire financiară a cheltuielilor CEC în procesul de testare a metodelor alternative de vot

Proiectul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 6 din 01.03.2021 cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală nu conține prevederi ce ar reglementa sursa și modul de acoperire financiară a procedurilor de testare ce urmează a fi îndeplinite de autoritatea electorală. În același timp, în Nota Informativă

la proiect este specificat, la secțiunea Fundamentarea economico-financiară, că aprobarea și implementarea proiectului de hotărâre nu implică cheltuieli bugetare suplimentare.

În context, atragem atenția asupra existenței unor dubii rezonabile privind gratuitatea implementării unor mecanisme noi/alternative de vot. Chiar și în cazul unui regim de testare aplicat eventualelor alegeri locale noi, menționat în proiectul de Hotărâre, cheltuielile financiare sunt indispensabile. De exemplu, implementarea votului prin corespondență la alegerile Senatului și a Camerei Deputaților în România a inclus cel puțin cinci tipuri de servicii (servicii tipografice, cheltuieli achiziționare echipamente IT, corespondență internațională etc.) și produse poștale utilizate pentru exercitarea dreptului de vot prin corespondență, care au necesitat cheltuieli suplimentare[1].

Planul de acțiuni al CEC pentru anul 2021 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020-2023[2] nu conține activități planificate care s-ar încadra în categoria „metodelor alternative de vot” specificate în proiectul Hotărârii de Parlament. Respectiv, nici bugetul aprobat al CEC pentru anul 2021 nu include astfel categorii de cheltuieli[3].

În concluzie, Promo-LEX consideră că testarea metodelor alternative de vot, chiar și în cadrul unor alegeri locale noi care ar fi mai puțin solicitante, va necesita cheltuieli financiare suplimentare, neprevăzute în bugetul CEC aprobat în baza acțiunilor planificate spre implementare în anul 2021. Fără identificarea unor surse de finanțare a cheltuielilor acțiunile preconizate spre testare par a fi irealizabile.

Prin urmare, Promo-LEX recomandă asigurarea acoperirii cheltuielilor aferente testării metodelor alternative de vot, atât din bugetul public alocat autorității electorale, cât și, eventual, cu sprijinul partenerilor de dezvoltare.

e. În plus, recomandăm operarea următoarelor modificări redacționale:

- La art. 4 din proiect textul “organizate prin testarea metodelor alternative de vot” să fie înlocuit cu textul “organizate inclusiv prin utilizarea metodelor alternative de vot”;
- La art. 4 din proiect sintagma “din prezenta lege” să fie înlocuit cu “din prezenta hotărâre” (doar în cazul în care legislativul va opta pentru adoptarea unui așa categorii de act normativ);
- La art. 9 din proiect textul “autoritățile administrației publice centrale și locale” să fie completat cu textul “instituțiile publice și întreprinderile de stat”. Menționăm că în cazul testării votului prin corespondență ar urma să fie implicată cel puțin ÎS Poșta Moldovei, iar în cazul votului electronic – cel puțin Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică.3) ***Privind oportunitatea completării inițiativei legislative cu necesitatea implementării unor metode alternative mecanismului actual de colectare a semnăturilor în liste de subscripție: colectarea online a semnăturilor și depozitul electoral***

Promo-LEX pledează pentru o abordare durabilă și plenară în implementarea mecanismelor electorale alternative. În acest sens, *Asociația recomandă completarea proiectului inițiativei legislative cu testarea mecanismelor alternative de colectare a semnăturilor pe format hârtie pentru desemnarea candidaților sau, eventual, inițierea referendumului: colectarea online a semnăturilor și utilizarea depozitului electoral*[\[4\]](#).

Oportunitatea modificărilor este determinată de necesitatea minimizării riscurilor pandemice, precum și de bunele practici internaționale în domeniu. Studiul Promo-LEX demonstrează că, din punct de vedere tehnic, implementarea mecanismelor alternative este posibil de îndeplinit în termene optime.

Menționăm că propunerile și recomandările formulate de experții Promo-LEX au fost consultate prealabil cu reprezentanții instituțiilor/autorităților și experții din domeniul electoral și alte domenii conexe.

Concluzii și recomandări

Concluzionând, Asociația Promo-LEX salută inițiativa implementării unor mecanisme electorale alternative cu scopul de a soluționa anumite probleme importante ale procesului electoral în spiritul standardelor și bunelor practici în domeniu.

În același timp, considerăm că prezenta **inițiativă legislativă trebuie să fie completată și modificată potrivit următoarelor recomandări Promo-LEX:**

- aprobarea unei legi organice, și nu a unei hotărâri de Parlament, care va conține norme derogatorii ce vor permite testarea/implementarea mecanismelor electorale alternative;
- modificarea art. 2 și 8 ale proiectului inițiativei legislative cu scopul de a asigura previzibilitatea procesului electoral prin limitarea în timp a etapelor testării mecanismelor alternative;
- modificarea art. 6 din proiectul de inițiativă legislativă în vederea ajustării procedurii de contestare a actelor CEC conform prevederilor Codului Administrativ;
- completarea proiectului inițiativei legislative cu prevederi privind testarea mecanismelor alternative de colectare a semnăturilor pe format hârtie pentru desemnarea candidaților sau, eventual, inițierea referendumului: colectarea online a semnăturilor și utilizarea depozitului electoral
- asigurarea acoperirii cheltuielilor financiare aferente testării metodelor alternative de vot și de colectare a semnăturilor atât din bugetul public, cât și, eventual,

cu sprijinul partenerilor de dezvoltare.

Cu respect,

**Ion MANOLE / _____ /
Director executiv, Asociația Promo-LEX**

Opinia în format PDF poate fi accesată [aici.](#)

[\[1\] Hotărâre nr. 673](#) din 9 septembrie 2019 a Guvernului României privind votul prin corespondență. Publicat în Monitorul Oficial nr. 749 din 13 septembrie 2019.

[\[2\] Hotărâre nr. 4664](#) din 16 februarie 2021 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2021 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020-2023.

[\[3\] Hotărâre nr. 4385](#) din 17 octombrie 2020 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2021.

[\[4\] Document de politici](#) Promo-LEX. *Colectarea semnăturilor în context pandemic pentru susținerea candidaților în alegeri sau pentru inițierea referendumului: soluții și mecanisme alternative.*

Declarație publică privind situația drepturilor omului în Belarus: Represiuni împotriva avocaților și juriștilor

Noi, subsemnații, recunoaștem criza fundamentală a statului de drept și a drepturilor omului în Belarus, dar și intensificarea reperiunilor politice împotriva societății civile. Acest lucru este evidențiat de evenimentele din ultimele săptămâni, inclusiv prin percheziții la scară largă, în toată țara, precum și procese de judecată și sentințe nedrepte[\[1\]](#).

O profundă îngrijorare este legată practica creșterii continue a persecuțiilor a avocaților și juriștilor cu o poziție profesională și civică activă[\[2\]](#).

De exemplu, în ianuarie 2021, a fost reținut apărătorul drepturilor omului și avocatul Leonid Sudalenko[\[3\]](#)[\[4\]](#), care de mulți ani a reprezentat interesele victimelor încălcărilor în fața Comitetului ONU pentru Drepturile Omului. În timpul percheziției, materialele confidențiale de comunicare cu Comitetul au fost ridicate de la Sudalenko. Acuzațiile aduse împotriva sa se referă la „organizarea și pregătirea acțiunilor care încalcă grav ordinea publică, dar și finanțarea unor astfel de activități”.

La începutul lunii februarie, a fost reținuți apărătorii drepturilor omului și avocații Sergei Drozdovsky[\[5\]](#) și Oleg Grablevsky[\[6\]](#), care reprezintă Oficiul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, organizație care a inițiat procesul de ratificare în Belarus a Convenției ONU privind

drepturile persoanelor cu dizabilități. Esența acuzațiilor este necunoscută; avocații deținuților au semnat un acord de nedivulgare.

Din august 2020, continuă urmărirea penală a unei membre a Consiliului de coordonare, avocata Lilia Vlasova[7], parteneră a VMP Vlasova, Mikhel și Partners, care este acuzată de evaziune fiscală.

Sanctiunile împotriva avocaților activi care apără clienții în cazuri motivate politic sau își exprimă public opiniile, au fost aduse la nivelul practicii administrative. Procesul penal împotriva avocaților Maxim Znak și Ilya Saley[8][9] se desfășoară deja de șase luni (Znak se află în custodie, iar la Saley a fost extins arestul la domiciliu).

Ambii au fost arestați și acuzați de săvârșirea „apelurilor publice pentru a comite acte care au ca scop dăunarea securității naționale a Republicii Belarus”.

În februarie 2021, au fost revocate licențele la cinci avocați. În legătură cu avocații Maxim Konon, Lyudmila Kazak[10], Konstantin Mikhel, Mikhail Kirilyuk[11] decizia a fost luată de o Comisie specială a Ministerului Justiției al Republicii Belarus, decizia privind Vladimir Sozonchuk[12] a fost luată de către Colegiul Avocaților din Minsk. Privarea dreptului tuturor celor cinci avocați de a practica avocatura a fost determinată de motive politice evidente. Este regretabil că organismele de autoguvernare ale avocaților devin, de asemenea, elemente represive împotriva celor pe care sunt chemați să le protejeze și să le reprezinte.

Motivul privării statutului de avocat de la Lyudmila Kazak a fost o pedeapsă administrativă pentru „nerespectarea cererii legale a ofițerilor de poliție”, deși împotriva ei au fost comise mai multe încălcări simultan: ea a fost reținută ilegal sub formă de răpire. , închisoare, confiscarea documentelor care conțin secretul unui avocat, tot în acest context ea a

fost pedepsită cu o amendă administrativă și sancțiune disciplinară. De fapt, Lyudmila Kazak a fost sancționat pentru reprezentarea intereselor activiștilor politici, inclusiv a Mariei Kolesnikova (devenind al patrulea avocat care a fost reprimat).

Maxim Konon a fost privat de statutul său de avocat, deoarece anterior fusese pedepsit cu arest administrativ pentru participarea la un protest din orașul Brașlav. Cu toate acestea, el nu a participat la miting și conectează revocarea licenței sale cu protecția victimelor torturii, jurnaliștilor și poziția exprimată public cu privire la absența anchetei de violență. Konon a fost reținut când a mers să o apere pe jurnalista Yekaterina Borisevich, care se află în centrul de detenție preventivă în cazul politic de profil „Zero ppm”.

Konstantin Mikhel, partener administrativ al firmei de avocatură VMP Vlasova, Mikhel și Partners, a fost privat de statutul său legal pentru participarea la o acțiune de protest, deși a fost reținut în apropierea casei sale.

Membru al Consiliului de coordonare, Mikhail Kirilyuk, a fost privat de statutul său de avocat pentru „declarații inadecvate despre autorități”.

Vladimir Sozonchuk a fost avocat al politicianului de opoziție Nikolai Statkevich și al video-bloggerului Dmitry Kozlov. Anterior, el a criticat public autoritățile pentru multiple obstacole în calea avocaților în exercitarea atribuțiilor lor profesionale și a refuzat să semneze un acord de nedivulgare.

Cerința avocaților de a semna acorduri de nedivulgare, practic în toate cauzele penale motivate politic, a devenit o practică de presiune și obstrucție în implementarea activităților profesionale în Belarus, alături de cenzura impusă, care, de facto, este susținută de Colegiul Republican al Avocaților din Belarus, dovadă fiind numeroase scrisori și poziții oficiale.

Anterior, în octombrie 2020, Oleksandr Pylchenko[\[13\]](#) și Yulia

Levanchuk[14] au fost private de licențele de avocat de către Ministerul Justiției.

Avocata Yulia Levanchuk a fost privată de statutul său juridic după o declarație publică despre tortura împotriva clientului ei, deși oficial a fost numit un alt motiv.

Alexander Pylchenko a fost privat de licența sa pentru un interviu[15] în care a vorbit despre violența comisă de oamenii legii, care, potrivit Ministerului Justiției, este „un act care discreditează avocatul și profesia de avocat”. La 26 februarie 2021, apelul lui Oleksandr Pylchenko în legătură cu privarea statutului de avocat a fost respins de Tribunalul de la Minsk[16]. Astfel, a fost stabilit un precedent pentru privarea avocaților de licență pentru exprimarea opiniei lor juridice.

Înaltul comisar al ONU pentru drepturile omului a subliniat problemele legate de punerea în aplicare a dreptului la apărare în contextul drepturilor avocaților în Raportul său privind situația din Belarus: „În Belarus, avocații care se apără în cazuri sensibile din punct de vedere politic sau cazuri de încălcare a drepturilor omului au fost supuși presiunii, hărțuirii și intimidării pentru desfășurarea activităților lor profesionale. Sunt amenințați cu expulzarea din colegiile de avocați sau cu sancțiuni disciplinare ale asociațiilor acestora, care sunt private de independență și asupra cărora Ministerul Justiției exercită un control larg ”.

[17]

Încă o dată, vă reamintim că Principiul 16 din Principiile de bază ale ONU privind rolul avocaților (1990) impune guvernelor să se asigure că avocații își pot îndeplini toate îndatoririle profesionale într-un mediu „lipsit de amenințări, obstacole, intimidări sau imixțiuni nejustificate ”, și pentru a garanta avocaților un mediu profesional în care aceștia nu vor fi „supuși urmării penale și sancțiunilor judiciare, administrative, economice sau de altă natură pentru orice act

efectuat în conformitate cu îndatoririle profesionale recunoscute, principiile de normă și etică”. Principiul 17 prevede că „în cazul unei amenințări la adresa siguranței avocaților ca urmare a îndeplinirii funcțiilor lor, autoritățile trebuie să le asigure o protecție adecvată”[\[18\]](#).

Solicităm guvernului Republicii Belarus să oprească imediat toate tipurile de hărțuire și intimidare a avocaților și juriștilor, să-i elibereze imediat pe Maksim Znak, Ilya Salei, Leonid Sudalenko, Oleg Grablevsky, Sergei Drozdovsky și să renunțe la toate acuzațiile administrative și penale atât împotriva lor, cât și împotriva Liliei Vlasova , Lyudmilei Kazak și altor avocați. Solicităm ca avocaților și juriștilor să li se ofere toate condițiile pentru desfășurarea activităților lor profesionale fără nicio ingerință, hărțuire sau intimidare nejustificată din partea autorităților. De asemenea, este necesară restabilirea licențelor de avocat pentru: Alexander Pylchenko, Yulia Levanchuk, Lyudmila Kazak, Maxim Konon, Konstantin Mikhel, Mikhail Kirilyuk și Vladimir Sozonchuk.

*Statement in English is available [here](#)

*Заявление на русском языке доступно [здесь](#)

[\[1\]](https://www.osce.org/odihr/478669) <https://www.osce.org/odihr/478669>

[\[2\]](https://spring96.org/en/news/100179) <https://spring96.org/en/news/100179>,
<https://www.icj.org/belarus-icj-alerts-un-human-rights-council-about-the-situation-of-human-rights-and-the-legal-profession/>

[\[3\]](https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2021/EN_HRL_20210120_Belarus_Judicial-harassment-of-lawyer-Leanid-Sudalenka.pdf)https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2021/EN_HRL_20210120_Belarus_Judicial-harassment-of-lawyer-Leanid-Sudalenka.pdfLaw-

[\[4\]](#)

<https://lawyersforlawyers.org/wp-content/uploads/2021/02/Lette>

r-Leanid-Sudalenka-L4L-Law-Society-050221.pdf

[5] <https://enil.eu/news/stop-the-pressure-on-csos-in-belarus/>

[6] https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2021/EN_HRL_20210226_Belarus_Judicial-harassment-and-detention-of-lawyer-Aleh-Hrableuski.pdf

[7] https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2020/EN_HRL_20200902_Belarus_Arrest-of-lawyer-Lilia-Vlasova.pdf

[8]

https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2020/09/Belarus-Statement_lawyers_Ilja-Saley_Maksim-Znak_org.pdf

[9] https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2020/EN_HRL_20200924_Belarus_Detention-of-lawyers-Ilya-Salei-and-Maksim-Znak.pdf

[10] https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2020/EN_HRL_20201008_Belarus_Arrest-and-judicial-harassment-of-lawyer-Liudmila-Kazak.pdf

[11] <https://news.tut.by/economics/719615.html>

[12]

<https://defenders.by/news/tpost/5bjr34rjk1-advokat-vladimir-sozonchuk-lishen-litsen>

[13] https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2020/EN_HRL_20201125_Belarus_Situation-of-lawyer-Aleksandr-Pylchenko.pdf

[14] https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/Belarus_-_Bielorussie/2020/EN_HRL_20201019_Belarus_Revoked-license-of-lawyers-Aleksandr-Pylchenk-and-Yulia-Levanchuk.pdf

[15]

https://www.americanbar.org/groups/human_rights/reports/belarus-disbarment/

[16]

<https://defenders.by/news/tpost/lujcxe7611-aleksandru-pilchenko-otkazali-v-udovletv>

[17] <https://news.un.org/ru/story/2021/02/1397472>

[18]

https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/role_lawyers.shtml

---

[Podcast] PUNCT pe URĂ Sexismul în campaniile electorale și în afara acestora

După alegerile prezidențiale din 2020, Moldova a ajuns în atenția presei internaționale nu doar datorită rezultatelor acestora, ci și pentru că surprinzător s-ar părea pentru unii, în Moldova, trei din cele mai importante instituții sunt conduse de către femei. Acest lucru însă nu face care societatea să fie mai puțin sexistă.

În noul episod al podcast-ului PUNCT pe URĂ., discutăm cu Nina Lozinschi, secretara generală a Platformei pentru Egalitate de Gen, despre relația dintre sexism și feminism, analizăm dacă există soluții pentru prevenirea utilizării discursului sexist în campaniile electorale și punem punctele pe umorul și publicitatea sexistă.

Poți asculta acest episod
în [Anchor.fm](#) [Googlepodcasts](#) sau [Spotify](#)

Acest podcast este realizat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al [Fundației Soros Moldova](#).

Reformarea managerială și administrativă în cadrul Asociației Promo-LEX

În anul 2002, un grup de tineri juriști s-a ambiționat să promoveze democrația în Republica Moldova prin apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile, inclusiv în regiunea transnistreană.

În scurt timp, datorită unei echipe de profesioniști, condusă de Ion Manole, organizația devine una dintre cele mai active și vizibile în domeniul drepturilor omului din Moldova.

De mai bine de 18 ani, Programul Drepturile Omului din cadrul Asociației condus de Alexandru Postica, contribuie la promovarea și implementarea în Republica Moldova a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului. În această perioadă de timp peste 7100 de beneficiari au primit asistență juridică gratuită.

Cu o vastă expertiză și experiență în litigarea cauzelor strategice, până în prezent, juriștii Asociației au depus la Curtea Europeană a Drepturilor Omului 155 de cauze, fiind pronunțate peste 60 de hotărâri prin care s-a recunoscut cel puțin o violare.

Astfel, prin deciziile instanțelor internaționale, Promo-LEX a obținut pentru beneficiarii săi peste 5.4 mln. EURO în

calitate de daune morale și materiale.

De-a lungul timpului, Asociația a obținut recunoaștere publică și numeroase premii, ultimul obținut în decembrie 2020 fiind Premiul Special Advocacy pentru promovarea schimbării, oferit de către Delegația UE în Republica Moldova.

Constituită inițial ca organizație pentru apărarea drepturilor omului și advocacy, în anul 2009, în contextul alegerilor parlamentare din 5 aprilie, Asociația Promo-LEX dă startul unei noi inițiative – Programul Monitorizarea Proceselor Democratice. Echipa acestui Program, condusă de Pavel Postica, a monitorizat 20 de scrutine naționale în Republica Moldova, inclusiv în secțiile de votare deschise peste hotare. Din 2009 și până în prezent, peste 20 de mii de observatori naționali au fost instruiți și au participat la monitorizarea alegerilor din țară, alți zeci de mii de cetățeni au fost informați despre procesele electorale în cadrul campaniilor desfășurate de Promo-LEX.

Astfel, în prezent Asociația este o sursă independentă de informare a cetățenilor și a mass-mediei despre procesele electorale și alte procese democratice din țară, un critic obiectiv al instituțiilor de stat mandatate să asigure dezvoltarea democrației, precum și o sursă de referință pentru experții naționali și străini preocupați de monitorizarea proceselor democratice din Republica Moldova.

Datorită acestor activități, Asociația a stabilit numeroase parteneriate la nivel național și internațional și este membră a unor importante rețele și coalitii naționale, regionale și internaționale.

Succesul Promo-LEX are la bază valorificarea resurselor umane de care dispune, inclusiv recunoașterea meritelor și a capacităților fiecărui membru al echipei. Anul 2021 a dat startul unui amplu proces de reformare managerială și administrativă în cadrul Asociației. Astfel, avocatul Vadim

Vieru a devenit recent noul Director al Programului Drepturile Omului, iar conducerea Programului Monitorizarea Proceselor Democratice va fi asigurată începând cu 31 martie 2021 de către Nicolae Panfil.

Fiind o echipă puternică, compusă din peste 30 persoane, cu implicarea activă a coordonatoarelor de Programe – Olga Manole și Mariana Novac, precum și a foștilor Directori de Program – Alexandru Postica și Pavel Postica, care rămân să activeze în cadrul Asociației, Promo-LEX în continuare va promova democrația în Republica Moldova și va apăra drepturile omului la cel mai înalt nivel.